

Još pre Valzerovog govora nemačka javnost podelila se oko pitanja da li dizati spomenik svim žrtvama fašizma, ili samo Jevrejima? Habermas je, priznajući da razdvajanje žrtava i njihovo hijerahiziranje nije moralno opravdano, ipak dodao da isticanje Jevreja ne mora neutralizovati ravnopravno poštovanje svih žrtava. Zalažući se za izgradnju nemačkog Holokaust muzeja, Viperman je skrenuo pažnju da najviše žrtava holokausta nije ubijeno u konclogorima nego u "širokim prostranstvima Istoka". O tome policijski bataljoni, SS ni vojska nisu ostavljali tragova, jer su spaljivali žrtve. Otud se spomenicima ne mogu pojmiti dimenzije holokausta. Spomeničko beleženje zločina selektivno je i odgovara selektivnom nemačkom viđenju fašističke terorističke države koja je prostirala od Severnog pola do Sicilije, od severne Afrike do Kavkaza. Svuda je bilo zločina (Wippermann 1998). Razmere rasističkog rata na Istoku nisu još sasvim jasne i otuda što su u tome učestvovali naši očevi i dedovi u notorno "čistom Vermahtu". Osim toga različiti dihotomni načini gledanja na Zapadu kao "progon i otpor" ili "demokratija i totalitarizam" sprečavaju da se jasnije uoče geografske i vremenske dimenzije fašističke rasističke države. I zbog toga je potrebno centralno obeležje zločina upravo u Berlinu.

Poput svih konzervativaca koji strahuju od ugrožavanja autoriteta nacije, i nemački su odmah počeli ukazivati na opasnost od monumentalizacije nacionalne sramote. U terminologiji političke psihologije Valzerov otpor ("nešto se u meni buni...") je "neposredovana odbranbena agresija" (H. Funke). Donani koji je branio Valzera pripada istom lancu mita o Nemačkoj kao žrtvi, kada govori o karikaturama Nemaca u engleskoj bulevarskoj štampi ili o srpskom prisećanju na nacizam povodom učešća Nemaca u kosovskom sukobu. To je "nemački mit o žrtvi", koji je daleko iznad "švapskog prkosa" (Harpprecht 1998). Raspoznavanje "mita o žrtvi", kao skrivene strukture ili otvorene retorike, važan je uslov kritike svakog nacionalizma.

Svaki mit ili stereotip o vlastitoj žrtvi pretenduje na isticanje dželata. Neprijatelji svakog nacionalizma nije toliko nacionalizam drugog naroda, koliko "subverzivne" internacionalističke ili kosmopolitske sile u svojoj sredini, a neretko i svetom rasuti Jevreji. U Valzer debati takođe je uočljiv i strukturni antisemitizam. U Nemačkoj 15% odraslih ima antisemitsku viziju sveta, daljih 30% ima antisemitske predrasude i latentni su antisemiti, a posle Valzerovog govora antisemitizam je porastao na 17 sknavljenja grobova Jevreja nedeljno (Brym 1999). U toku debate postala je jasna veza između raširenog antisemitizma i pretećeg obeštećenja: 39% Nemaca veruje da Jevreji koriste holokaust za svoje ciljeve, do 50% je ubeđeno da Jevreji pokušavaju izvuku materijalne dobiti iz nacističke prošlosti koju Nemci treba da plate, a 63% Nemaca veruje da treba podvući crtu ispod rasprava o progonu Jevreja (Rensmann 2001). Ovo raspoloženje javnog mnjenja povezano je sa slomljenim nacionalnim ponosom i strukturama resantimana što pokreće agresivne odbranbene reakcije i antisemitizam. Takvoj duhovnoj klimi pripadaju i Valzerove reči: "Kada primetim da se u meni nešto protiv toga buni, pokušavam da insistiranje na našoj sramoti objasnim nekim motivima, i skoro da sam radostan kada poverujem da sam otkrio, da motiv nije pretežno to da ne smemo zaboraviti, već se radi o instrumentalizaciji naše sramote zarad aktuelnih ciljeva" (Walser 1998). Time se oživljava klasični repertoar antisemitskih predrasuda. Levica je optužila Valzera da se, zato što se protivi dizanju spomenika ubijenim Jevrejima u Berlinu, trudi da učini dozirani antisemitizam ponovo salonskim. U centru svake antisemitske paranoje je mitologija nacionalne žrtve. Oni koji su bili uzročnici patnje i počinio zločina i njihovi pravni naslednici, iščezavaju iza optužbe protiv jevrejskih